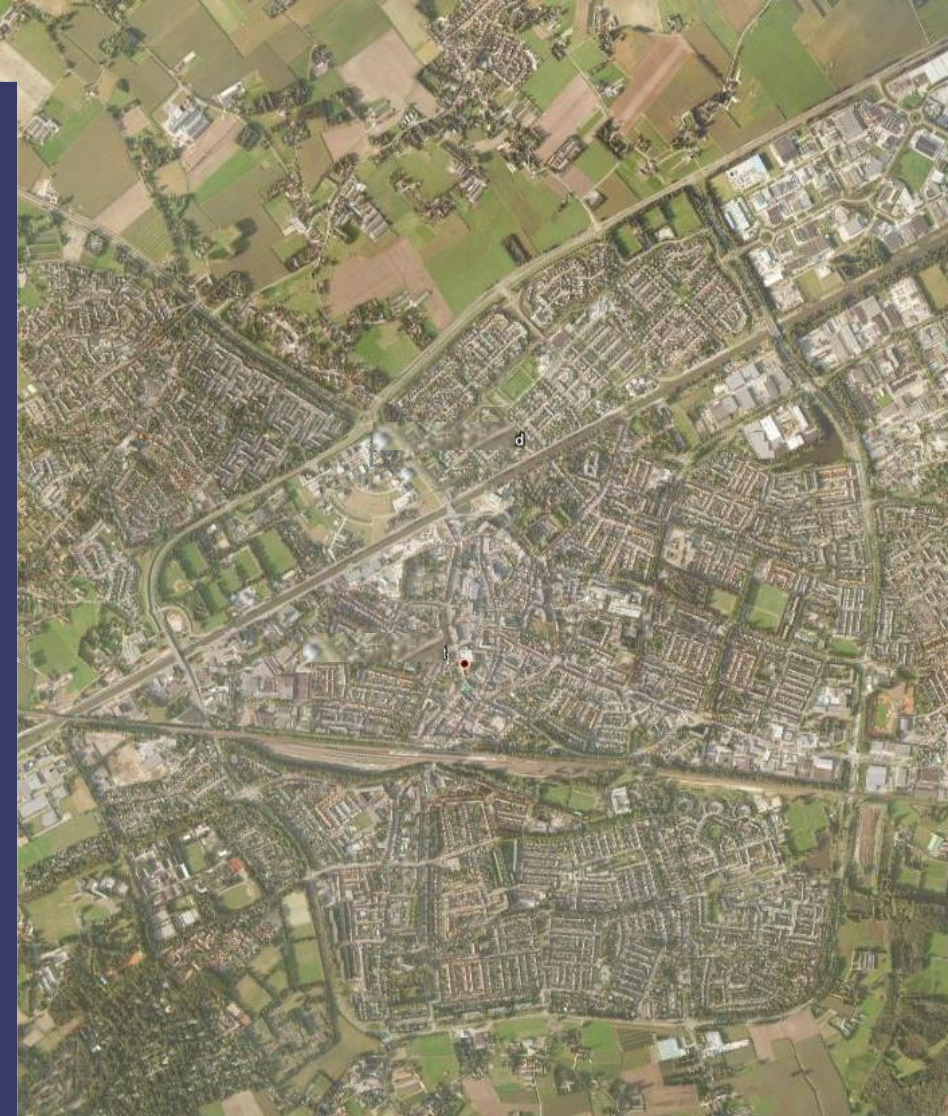

Presentatie Raadscommissie Ruimte en Economie 12 oktober 2023

Rekenkameronderzoek Wijk- en dorpsraden

Rekenkamer Weert

www.ioresearch.nl

Wie zijn wij?

Jaap Bouwmeester

Tijmen Siermann

Elise van der Mark

Deze presentatie

Het onderzoek

Belangrijkste uitkomsten

Conclusies

Aanbevelingen

Het onderzoek

Doelstelling

- wat de gemeente van de wijk- en dorpsraden verwacht
- mate waarin ze geëquipeerd zijn om aan deze verwachtingen te voldoen
- functioneren van de samenwerking
- hoe doorontwikkeling van de samenwerking eruit kan zien

Uitvoering

- Documentstudie
- Interviews met ambtenaren, raadsleden, portefeuillehouder, Punt Welzijn
- Enquête en groepsgesprek wijk- en dorpsraden

Belangrijkste uitkomsten

- Beleidskader voor wijkgerichte aanpak
- Uitvoering en samenwerking
- Ervaringen van wijk- en dorpsraden
- Ervaringen van raadsleden
- Resultaten

Welke beleidskaders gelden voor de rol van wijk- en dorpsraden in de gebiedsgerichte aanpak?

- Subsidiekader 2017 leidend; aangescherpt afsprakenkader 2018 niet vastgesteld
- Brede doelstelling:

“Het bevorderen van de onderlinge contacten tussen bewoners van de buurt en de belangenbehartiging van deze bewoners, onder andere richting lokale overheden en het bevorderen van de woon- en leefsituatie in wijken en dorpen.”

Welke beleidskaders gelden voor de rol van wijk- en dorpsraden in de gebiedsgerichte aanpak?

- Subsidiekader 2017 leidend; aangescherpt afsprakenkader 2018 niet vastgesteld
- Brede doelstelling:

“Het bevorderen van de onderlinge contacten tussen bewoners van de buurt en de belangenbehartiging van deze bewoners, onder andere richting lokale overheden en het bevorderen van de woon- en leefsituatie in wijken en dorpen.”
- Gevolg: verschillen in focus, wijze van samenwerken, wisselende positionering in gemeentelijke domeinen (sociaal domein, veiligheid en leefbaarheid)
- Ondersteuning door regisseur wijkgericht werken: in de loop van de jaren teruggeschroefd en na uitval niet vervangen

Hoe wordt de wijkgerichte aanpak via wijk- en dorpsraden uitgevoerd?

Hoe wordt de wijkgerichte aanpak via wijk- en dorpsraden uitgevoerd?

- Allemaal uniek in karakter, netwerk en organisatiekracht
- Verschillende rolopvattingen: belangen behartigen, organiseren, faciliteren
  - ◇ niet alleen tussen raden
  - ◇ ook per thema en/of bestuursperiode

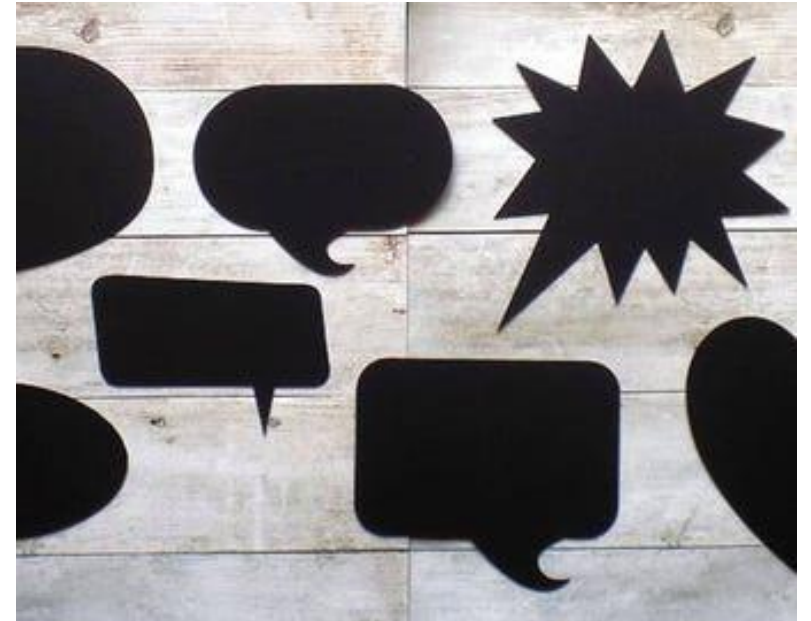
Hoe wordt de wijkgerichte aanpak via wijk- en dorpsraden uitgevoerd?

- Allemaal uniek in: karakter, netwerk en organisatiekracht
- Verschillende rolopvattingen: belangen behartigen, organiseren, faciliteren
  - ◊ niet alleen tussen raden
  - ◊ ook per thema en/of bestuursperiode
- Uitdagingen:
  - ❖ Contact met achterban
  - ❖ Vinden 'weg naar de gemeente'
  - ❖ Toenemende rol onduidelijkheid: afhankelijk van kennis, kunde en opvatting van behandelend ambtenaar
  - ❖ Zowel t.a.v. inwonersinitiatieven en sectoraal beleid
  - ❖ In 2023 impuls aan burgerparticipatie, maar geen uitsluitel over rol WDR

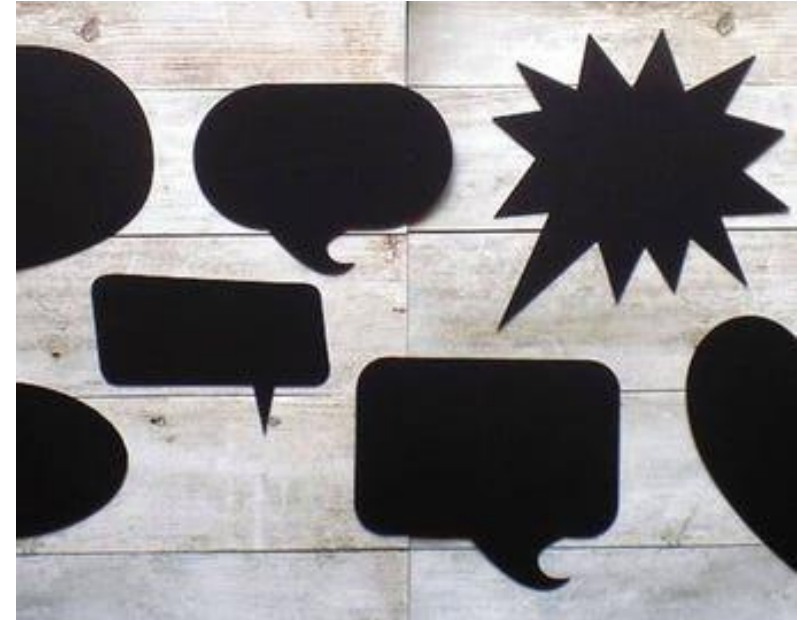
Hoe wordt wijkgericht werken ervaren door de leden van dorps- en wijkraden?

- Wijk- en dorpsraden hebben veel vrijheid om eigen invulling te geven aan eigen doelen
- Tegelijkertijd zijn ze zoekend naar hun rol

Hoe wordt wijkgericht werken ervaren door de leden van dorps- en wijkraden?

- Wijk- en dorpsraden hebben veel vrijheid om eigen invulling te geven aan eigen doelen
- Tegelijkertijd zijn ze zoekend naar hun rol
- Voor gemeentelijke organisatie niet altijd duidelijk óf en wánnereen wijk- of dorpsraad te betrekken
- Gebruik van wijk- en dorpsraden door gemeente vrijblijvend en selectief ('als het uitkomt')

Hoe wordt wijkgericht werken via wijk- en dorpsraden ervaren door de raadsleden?

- Raad staat op afstand: beperkt zicht op het functioneren
- Veel waardering voor de vrijwillige inzet

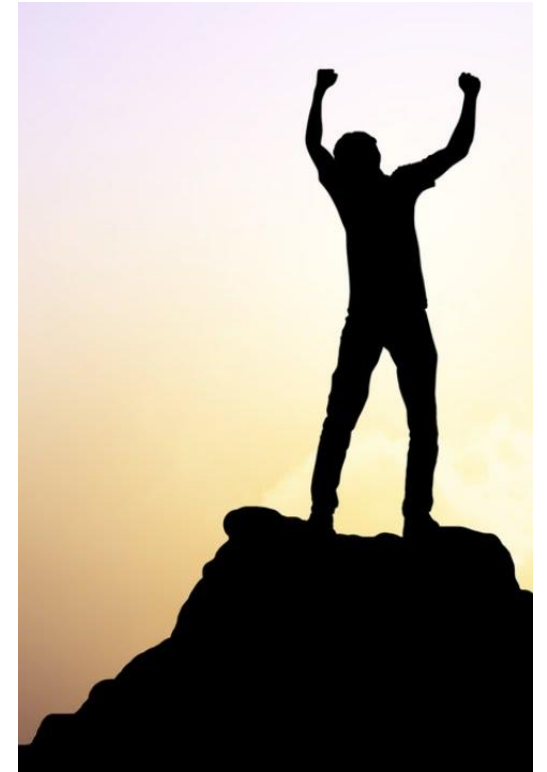
Hoe wordt wijkgericht werken via wijk- en dorpsraden ervaren door de raadsleden?

- Raad staat op afstand: beperkt zicht op het functioneren
- Veel waardering voor de vrijwillige inzet
- Binnen de raad uiteenlopende voorkeuren over focus
- Terughoudendheid t.a.v. uit handen geven van taken en verantwoordelijkheden
- Twijfel over de democratische legitimiteit van de raden
- Erkenning dat er geen ontwikkeling is in beleid: sinds 2017 geen kaderstellende rol

Wat zijn de resultaten van het wijkgericht werken via wijk- en dorpsraden?

- Resultaten samenwerking moeilijk in kaart te brengen
- Geen breed gedragen opvatting over gewenste opbrengst van de samenwerking, behalve op allerhoogste, abstracte niveau

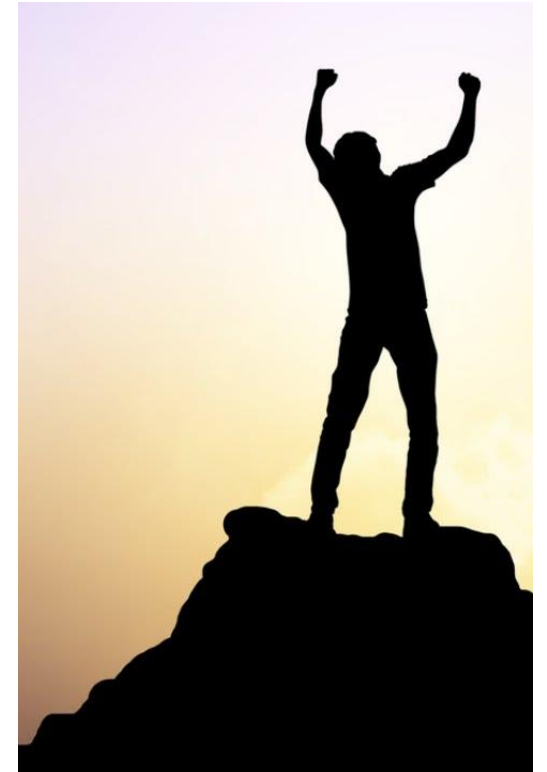

Wat zijn de resultaten van het wijkgericht werken via wijk- en dorpsraden?

- Resultaten samenwerking moeilijk in kaart te brengen
- Geen breed gedragen opvatting over gewenste opbrengst van de samenwerking, behalve op allerhoogste, abstracte niveau

“Het bevorderen van de onderlinge contacten tussen bewoners van de buurt en de belangenbehartiging van deze bewoners, onder andere richting lokale overheden en het bevorderen van de woon- en leefsituatie in wijken en dorpen.”

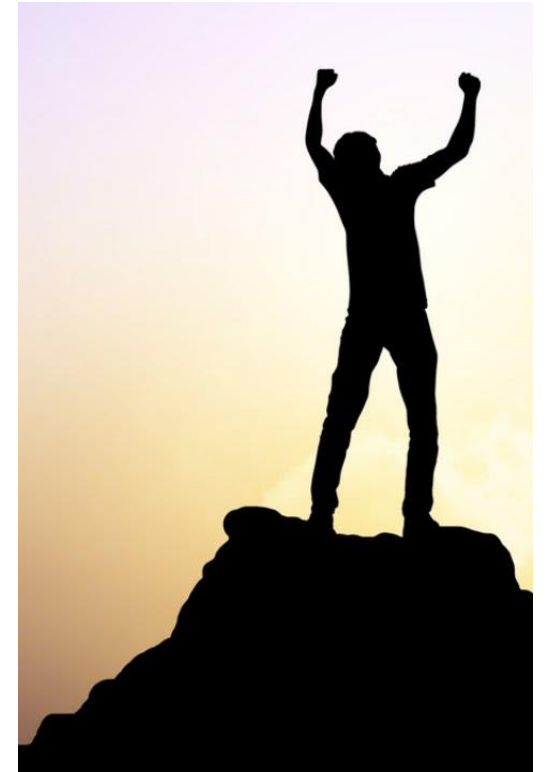
Wat zijn de resultaten van het wijkgericht werken via wijk- en dorpsraden?

- Resultaten samenwerking moeilijk in kaart te brengen
- Geen breed gedragen opvatting over gewenste opbrengst van de samenwerking, behalve op allerhoogste, abstracte niveau

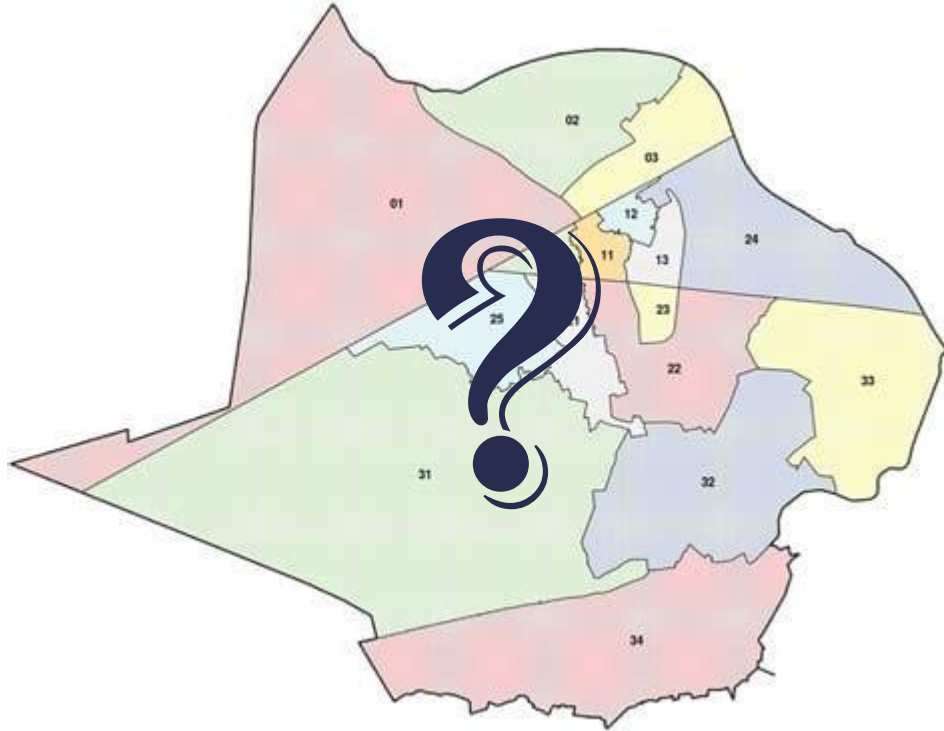
“Het bevorderen van de onderlinge contacten tussen bewoners van de buurt en de belangenbehartiging van deze bewoners, onder andere richting lokale overheden en het bevorderen van de woon- en leefsituatie in wijken en dorpen.”

- Wel concrete resultaten, m.n. activiteiten en deelname in participatieprocessen
- Bijdrage aan hogere doelen aannemelijk, maar niet goed meetbaar

Hoofdconclusies

- Er is een sterke behoefte aan meer duidelijkheid bij zowel de gemeente als bij de wijk- en dorpsraden
- Er zijn meerdere manieren om daar invulling aan te geven

Welke rol en positie kan en mag de gemeente van de dorps- en wijkraden verwachten?

Welke rol en positie kan en mag de gemeente van de wijk- en dorpsraden verwachten?

Organisator

het zelf initiëren en uitvoeren van activiteiten, bijvoorbeeld gericht op leefbaarheid en ontmoeting

Welke rol en positie kan en mag de gemeente van de wijk- en dorpsraden verwachten?

Organisator

het zelf initiëren en uitvoeren van activiteiten, bijvoorbeeld gericht op leefbaarheid en ontmoeting

Facilitator

het faciliteren van initiatieven, bijv. leggen contact bewoners- gemeente, wijzen op subsidie- of participatiemogelijkheden

Welke rol en positie kan en mag de gemeente van de wijk- en dorpsraden verwachten?

Organisator

het zelf initiëren en uitvoeren van activiteiten, bijvoorbeeld gericht op leefbaarheid en ontmoeting

Facilitator

het faciliteren van initiatieven, bijv. leggen contact bewoners- gemeente, wijzen op subsidie- of participatiemogelijkheden

Belangenbehartiger

van dorp/wijk richting gemeentebestuur + informeren achterban over gemeentelijke plannen en beleid (*individueel, collectief, primaire collectief*)

Welke rol en positie kan en mag de gemeente van de wijk- en dorpsraden verwachten?

Organisator

het zelf initiëren en uitvoeren van activiteiten, bijvoorbeeld gericht op leefbaarheid en ontmoeting

Facilitator

het faciliteren van initiatieven, bijv. leggen contact bewoners- gemeente, wijzen op subsidie- of participatiemogelijkheden

Belangenbehartiger

van dorp/wijk richting gemeentebestuur + informeren achterban over gemeentelijke plannen en beleid (*individueel, collectief, primaire collectief*)

Intermediair/verbinder

bijeen brengen van inwoners, gemeente, belangengroepen en andere stakeholders rondom specifieke thema's die relevant zijn voor wijk of dorp

Hoe kan de gemeente de wijk- en dorpsraden financieel ondersteunen?

Er liggen keuzes voor ten aanzien van:

- het voortbestaan van de exclusieve subsidierelatie met wijk- en dorpsraden
- het belang (en de omvang) van de basissubsidie
- gebruik van flexibele budgetten vanuit de inhoudelijke domeinen
- inzet van activiteitsubsidies
- inzet van gebiedsgerichte budgetten

Hoe kan de gemeente de wijk- en dorpsraden inhoudelijk ondersteunen?

In algemene zin kan de gemeente zich toeleggen op ondersteuning bij onderstaande punten:

- het versterken van het netwerk in wijk of dorp
- het werven van vrijwilligers
- kennisverwerving door wijk- en dorpsraden
- stimuleren van onderlinge samenwerking tussen wijk- en dorpsraden
- bijdragen aan de wijkgerichte aanpak door middel van gebiedsmonitoring
- informatiepositie van de wijk- en dorpsraden: structureel informeren over beleid en plannen
- huisvesting en accommodatie

Hoe is een nieuwe werkwijze ambtelijk en bestuurlijk te borgen?

De samenwerkingsstructuur met wijk- en dorpsraden in relatie tot gebiedsgericht werken is op verschillende manieren te organiseren:

- **Gebiedsgericht werken**

Wijkteams zijn als opdrachtgever voor beleidsontwikkeling en -uitvoering budgetbevoegd. Hierdoor kan beleid en uitvoering per wijk verschillen

- **Wijkcoördinatie**

De wijkcoördinatie is het aanspreekpunt van inwoners en organisaties uit de wijken en vervult een schakelfunctie met de gemeentelijke organisatie;

- **Gebiedsgerichte aanpak belegd bij beleidsdomeinen**

Er is geen wijkcoördinatie; de wijkgerichte aanpak is dan ingebed in de inhoudelijke domeinen

- **Bestuurlijke borging**

Portefeuille van de burgemeester of een vorm van wijkwethouderschap

Aanbevelingen (procesvoorstel)

1. Ontwikkel een koers voor de wijk- en dorpsraden
2. Ga de dialoog aan met de wijk- en dorpsraden over de passende rollen
3. Herijk op basis van deze gesprekken hun positie en stem daar de ondersteuning op af (financiering, inhoudelijke ondersteuning, ambtelijke en bestuurlijke borging)
4. Evalueer na een jaar de samenwerking

Bedankt voor uw aandacht

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl